

**БУРГАСКИ ДЪРЖАВЕН УНИВЕРСИТЕТ „ПРОФ.Д-Р АСЕН ЗЛАТАРОВ“
ФАКУЛТЕТ ПО ОБЩЕСТВЕНИ НАУКИ**

Утвърждавам:

Ректор:.....

/проф. д-р



КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА

на специалност:

**ПЕДАГОГИКА НА ОБУЧЕНИЕТО
ПО ИКОНОМИКА И ТУРИЗЪМ**

образователно-квалификационна степен:

МАГИСТЪР

професионално направление:

1.3. Педагогика на обучението по...

област на висше образование:

1. Педагогически науки

професионална квалификация:

**ПЕДАГОГ, УЧИТЕЛ ПО ТЕОРИЯ
И ПРАКТИКТИЧЕСКО
ОБУЧЕНИЕ ПО
ИКОНОМИЧЕСКИ
ДИСЦИПЛИНИ, УЧИТЕЛ ПО
ТЕОРИЯ И ПРАКТИЧЕСКО
ОБУЧЕНИЕ ПО ДИСЦИПЛИНИ
В ОБЛАСТТА НА ТУРИЗМА**

Бургас

2026

I. ПРОФЕСИОНАЛНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА ЗА ОБУЧЕНИЕ

Настоящата квалификационна характеристика е неразделна част от учебния план на магистърска програма „Педагогика на обучението по икономика и туризъм“ и определя професионалната квалификация на специалиста с висше образование, придобил образователно-квалификационна степен „Магистър“ в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по...

За обучение за придобиване на ОКС „Магистър“ по специалността „Педагогика на обучението по икономика и туризъм“ се приемат лица, които са завършили висше образование с ОКС „Бакалавър“ или ОКС „Магистър“ в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки от ПН 3.7 Администрация и управление, ПН 3.8 Икономика или ПН 3.9 Туризъм, осигуряващо им достъп до обучение във висши училища.

Приемът е в съответствие със ЗВО, с *Правилника за устройството и дейността на Университета* и с *Правилника за учебната работа* и се осъществява на базата на оценката от държавен изпит или защита на дипломна работа от вече придобита ОКС в ПН 3.7, 3.8 или 3.9.

Квалификационната характеристика на магистъра по педагогика на обучението по икономика и туризъм, придобил магистърска степен във Факултета по обществени науки при Бургаски държавен университет „Проф. д-р А. Златаров“ (БДУ „Проф. д-р Асен Златаров“), както и учебният план, който осигурява неговата подготовка, са съобразени с/със:

- *Закона за предучилищно и училищно образование, Обн., ДВ, бр. 79 от 13.10.2015 г., в сила от 1.08.2016 г.;*
- *Наредба № 15 от 22 юли 2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти (Обн., ДВ, бр. 61 от 2.08.2019 г., изм. и доп. ДВ, бр. 101 от 27.11.2020 г.);*
- *Наредба за държавните изисквания за придобиване на професионална квалификация „учител“, в сила от учебната 2017/2018 г. (Приета с ПМС № 289 от 07.11.2016 г., Обн. ДВ. бр.89 от 11 ноември 2016 г., изм. и доп. ДВ. бр.105 от 18 декември 2018 г., изм. и доп. ДВ. бр.10 от 5 февруари 2021 г.);*
- *Закона за висше образование (ДВ, бр.112/ 27.12.1995 г., изм. и доп., бр. 98 от 27.11.2018 г., в сила от 27.11.2018 г.; изм. и доп., бр. 17 от 25.02.2020 г.);*
- *Наредбата за държавните образователни изисквания за придобиване на висше образование за образователно-квалификационна степен „бакалавър“, „магистър“ и „специалист“ (Приета с ПМС № 162 от 23.07.2002 г., обн., ДВ, бр. 76 от 6.08.2002 г., в сила от 6.08.2002 г., попр., бр. 85 от 5.09.2002 г., доп., бр. 79 от 5.09.2003 г.);*
- *Правилник за устройство и дейността на БДУ „Проф. д-р А. Златаров“;*
- *Правилник за учебната дейност на БДУ „Проф. д-р А. Златаров“.*

1. ЦЕЛ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ПРОГРАМАТА

Цел на обучението в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., образователно-квалификационна степен „магистър“ по специалността „Педагогика на обучението по икономика и туризъм“ е подготовката на педагози – учители в професионални гимназии и профилирани паралелки в средни училища в областта на икономиката и туризма.

Поставената **цел** е в пълно съответствие с **мисията** на Университета за подготовка на специалисти с висше образование и отговаря на **функцията** на Факултета по обществени науки за подготовка на специалисти в областта на педагогическите науки.

За реализирането на поставената **цел** е необходимо успешното решаване на следните основни задачи:

- Усвояване на знания и умения в специализираните дисциплини в учебния план;
- Изграждане на подход и стил в самостоятелната работа по поддържане и повишаване на квалификацията в областта на определени педагогически направления; умение за защита на идея или проект, при което да се уважава опонента като специалист и личност.

2. ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОБУЧЕНИЕТО

Магистърската степен се придобива след обучение в три семестъра (90 кредита) в редовна и задочна форма на обучение. Всяка учебна година е разпределена в два семестъра, съответно в 30 учебни седмици. Продължителността на академичния час е 45 минути.

Обучението по програмата е организирано в лекционни курсове, семинарни и практически упражнения. Задължителните дисциплини целят формиране на компетентности в областта на педагогиката, психологията и методиката на преподаване в училище на дисциплини от областта на икономиката и туризма. Списъците с избираеми дисциплини са съобразени с нормативната уредба за присъждане на квалификация „учител“. Разпределението на избираемите дисциплини в отделните списъци е съобразено с възможността да се добавят нови, по-тесни, компетенции към профила на специалиста, като му се даде възможност да избира в коя насока да задълбочи теоретичната и практико-приложната си подготовка с оглед интересите и бъдещата си реализация. Учебният план включва два списъка с профилиращи дисциплини, чрез които се надграждат знанията на студентите в областта на туризма, управлението и предприемачеството.

Учебният план съдържа списъци и с факултативни дисциплини, които дават възможност да се добавят допълнителни общо развиващи компетенции към профила на специалиста. Факултативните учебни дисциплини дават възможност за получаване на допълнителни знания и умения от специфични научни области в съответствие с интересите на студентите.

Съдържателно и структурно задължителните, избираемите и факултативните дисциплини осигуряват фундаментална, тясно профилираща и специализирана подготовка с оглед придобиване от завършващите на магистърска степен по педагогика на обучението по икономически дисциплини и дисциплини в областта на туризма.

Целта на дисциплините от педагогическия цикъл е да се формират базисни професионално-педагогически компетентности за актуалните образователни подходи и

възпитателните аспекти на педагогическите дейности в гимназиален етап, психологическите измерения на педагогическата дейност, диагностика и оценяване на резултатите от обучението. Подборът и съдържанието на дисциплините отразява актуалните интерпретации и най-новите достижения на педагогическата наука по темите, отразени в учебното съдържание.

Дисциплините от методическия цикъл осигуряват тясно специализираща и профилираща подготовка по отношение на обучението по дисциплини от областта на икономиката и туризма. Този цикъл е ориентиран към практическата подготовка на бъдещите учители в гимназиален етап.

Практическата подготовка на студентите се осъществява в съответствие с Наредбата държавните изисквания за придобиване на професионална квалификация „учител“ в три форми – хоспитиране, текуща педагогическа практика и стажантска практика.

3. МЕТОДИ И РЕСУРСИ НА ОБУЧЕНИЕ

Целите на обучението в магистърската програма се постигат с прилагането на актуални методи, форми и средства.

- Методи на обучение:
 - Лекция;
 - Дискусия;
 - Дебат;
 - Работа с информационни източници – специализирана литература, електронни ресурси, интернет източници;
 - Работа по проект и изследователска задача;
 - Демонстрация;
 - Симулация;
- Форми на обучение:
 - Работа в малка група.
 - Самостоятелна работа;
 - Семинар;
 - Тренинг;
- Средства на обучение (образователни ресурси):
 - Съвременни технологични средства – компютърни системи, интерактивна дъска;
 - Мултимедийни ресурси;
 - Учебни филми.
 - Библиотечен фонд.

4. ОЦЕНЯВАНЕ НА ЗНАНИЯТА НА СТУДЕНТИТЕ

Проверката и оценката се осъществява съобразно изискванията на учебния план и включва текущ и/или заключителен семестриален контрол. Формите на контрол са отразени в съответната учебна програма. Оценяването е по шестобалната система с присъждане на кредити. Кредити се присъждат след успешно издържан изпит (минимален успех Среден 3,00). 1 кредит е равен на 30 часа аудиторна + извънаудиторна заетост.

Текущият контрол включва следните методи на оценка, без да се ограничава с тях:

- Тест;

- Изследване и защита на теза (курсов проект);
- Беседа;
- Реферирание на научни текстове.

Заклучителният контрол представлява полагане на изпит или формиране на текуща оценка.

5. ДИПЛОМИРАНЕ

Формата на дипломиране за специалността е държавен практико-приложен изпит и писмен държавен изпит или защита на дипломна работа.

Изпитите се провеждат от избрана от Факултетния съвет изпитна комисия. В състава на всяка изпитна комисия, определена със заповед на ректора, задължително се включват хабилитирани преподаватели от висшето училище и учител/и-наставник/ци, под чието ръководство е провеждана стажантската практика.

Професионалната квалификация „учител по...“ се удостоверява с дипломата за придобита образователно-квалификационна степен „Магистър“ на висше образование.

II. КВАЛИФИКАЦИОНЕН СТАНДАРТ

Компетентностите за придобиване на професионална квалификация „учител по...“ са обособени в следните групи:

1. Преподаване.
2. Взаимоотношения с учениците.
3. Взаимоотношения с другите педагогически специалисти.
4. Лидерство.
5. Работа с родителите и семейната общност.
6. Възпитателна работа.
7. Работа в мултикултурна и приобщаваща училищна среда.

Компетентностите, свързани с преподаването в общообразователните училища и професионалните гимназии, включват знания, умения и отношения за:

- научните области, на които съответстват учебните предмети, по които се преподава в училище;
- прилагане на компетентностния подход в обучението чрез разнообразие от методи и технологии;
- мотивиране на учениците за отговорно и съзнателно отношение към ученето както в процеса на обучение, така и самостоятелно;
- прилагане на разнообразие от класически и иновационни методи, средства, стратегии, технологии, чрез които да се постига оптимална ефективност в процеса на обучение и реализиране на междупредметни връзки и интегралност в обучението;
- готовност и положителна нагласа за осъществяване на споделено преподаване с друг учител/други учители в рамките на един учебен час по една тема от учебното съдържание;
- ефективно структуриране на учебното съдържание съобразно: целите и задачите на урочната дейност; нивото на познавателното развитие на учениците; потребностите, интересите и способностите на учениците;

- положителна нагласа към осъществяване на консултативна дейност с ученици, при които има пропуски в овладяването на учебното съдържание;
- подпомагане на учениците, на които българският език не е майчин, в усъвършенстване на употребата му в процеса на обучение и като цяло във взаимоотношенията в училищната общност;
- адекватност и справедливост в оценяването на постиженията на учениците, нагласа за прилагане на мотивиращата функция на оценяването с цел постигане на прогрес в развитието на учениците;
- използване на информационни и комуникационни технологии в процеса на синхронно обучение в електронна среда от разстояние или комбинирана форма на обучение чрез развити дигитални медийни компетентности.

Компетентностите, свързани с взаимоотношенията с учениците, включват знания, умения и отношения за:

- условията, необходими за създаването на подходящ социално-психологичен климат в класните стаи и училищата, където учениците да се чувстват спокойни, в безопасност, да могат да развият пълноценно своя потенциал;
- адаптиране на подходите и методите в зависимост от възрастовите особености, както и психическото, интелектуалното, личностното и социалното развитие на учениците;
- адаптиране на подходите при общуване и преподаване на ученици със специални образователни потребности и хронични заболявания, както и на ученици с надареност в областта на науките, изкуството и спорта;
- непредубеденост към очаквани и реални постижения на учениците в зависимост от техния социално-икономически и социокултурен произход - етническа и религиозна принадлежност, националност, раса и др.;
- готовност за ефективно общуване с учениците и по време на обучение в присъствен и дистанционен формат чрез прилагане на развити дигитални медийни компетентности.

Компетентностите, свързани с взаимоотношенията с другите педагогически специалисти, включват знания, умения и отношения за:

- ефективни взаимоотношения с директора и зам.-директорите, учителите и други педагогически специалисти, насочени към спазване на регламентирани норми за педагогическата работа на територията на училището и извън него;
- готовност за търсене на съдействие и подкрепа от педагогическия съветник, психолога, ресурсния учител, логопеда, социалния работник, при възникнали проблеми в ученето и поведението на ученици;
- ефективно изпълнение на посредническата и медиаторската функция на класния ръководител във взаимоотношенията с други педагогически специалисти.

Компетентностите, свързани с лидерството, включват знания, умения и отношения за:

- основните теоретични проблеми на лидерството в образованието, както и подходящи форми за ефективна и конструктивна работа в рамките на класната стая и управлението на ученическия клас;
- създаването на условия за утвърждаване на собствена преподавателска стратегия, фокусирана върху повишаване на мотивацията и приобщаването на всички ученици в образователните дейности;

- създаване, установяване и активно подкрепяне на култура на непрекъснато генериране на иновативни идеи и прилагане на иновативни практики в образователния процес.

Компетентностите, свързани с работа с родителите и семейното общество, включват знания, умения и отношения за:

- разпознаване на основни характеристики на семейната среда, влияещи върху развитието и възпитанието на ученика;
- готовност за взаимодействие с родителите и представителите на семейната общност за преодоляване на затрудненията в ученето;
- организиране и ефективно осъществяване на родителско-учителски срещи и други форми на взаимодействие при постигане на взаимна ползност за училището и семейството;
- готовност за взаимодействие с представителите на семейната общност при осъществяване на обучение в електронна среда.

Компетентностите, свързани с възпитателната работа, включват знания, умения и отношения за:

- организиране на разнообразни по характер и насоченост възпитателни взаимодействия в урочната дейност, часа на класа, извънкласна и извънучилищна дейност – развитие на просоциално поведение, социална компетентност, гражданска компетентност, личностни качества за здравословен начин на живот, екологично поведение и др.;
- проява на загриженост и ангажираност за постигане на социално-психологическия климат и атмосфера в класната стая;
- прилагане на методи и техники за превенция и справяне с конфликтни ситуации в класната стая и останалите пространства от територията на училището;
- взаимодействие с други институции и организации, осъществяващи възпитателна дейност или ангажирани със създаването на условия за възпитателни дейности – областни, общински, синдикални, граждански, медии и др.

Компетентностите, свързани с работа в мултикултурна и приобщаваща училищна среда, включват знания, умения и отношения за:

- адаптиране на педагогически подходи, методи, средства в зависимост от индивидуални и социокултурно детерминирани потребности на учениците;
- готовност за организиране на дейности и прилагане на подходящи методи и средства за възпитание в толерантност;
- организиране на урочни и извънкласни дейности на сътрудничество между ученици със специални образователни потребности, с различен произход и социокултурна принадлежност.

III. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ И ДОПЪЛНИТЕЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

Магистърът с квалификация „Педагог, учител по теория и практическо обучение по икономически дисциплини, учител по теория и практическо обучение по дисциплини в областта на туризма“ може да се реализира в системата на образованието като:

- Учител теоретично и практическо обучение по икономика
- Учител теоретично и практическо обучение по туризъм
- Учител по предприемачество
- Учител по Здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ)
- Майстор, учебно производство.
- Учител теоретично и практическо обучение по туризъм / икономика / предприемачество / ЗБУТ в център за подкрепа за личностно развитие (ЦПЛР) или Младежки културен център за занимания през свободното време.
- Учител теоретично и практическо обучение по туризъм / икономика / предприемачество / ЗБУТ в Център за професионално обучение (ЦПО).
- Специалист по професионално кариерно ориентиране и консултиране.
- Ръководител (директор / заместник директор) в средно училище или професионална гимназия.
- Експерт или специалист по професионално образование в Регионалното управление по образованието.
- Директор, главен секретар, експерт или специалист по професионално образование и квалификация в Националната агенция за професионално образование и обучение.
- Експерт или специалист по професионално образование в държавната и общинска администрация.
- Заемане на академична позиция „асистент“ във висше училище.

Завършилите магистърска степен педагози могат да продължат образованието си в:

- в образователна и научна степен „Доктор“;
- в различни форми на квалификация и продължаващо обучение.

Настоящата квалификационна характеристика е приета на заседание на ФС на ФОН, Протокол 8 / 6.12.2024 и утвърдена на заседание на Академичен съвет, протокол 28 / 19.12.2024.

Настоящата квалификационна характеристика е актуализирана на заседание на ФС на ФОН, Протокол 14 / 20.05.2026 и утвърдена на заседание на Академичен съвет, протокол 61 / 28.05.2026